

6. Forebyggelseskommissionen (2009-52656)

Regeringens Forebyggelseskommission offentliggjorde sin betænkning *Vi kan leve længere og sundere. Forebyggelseskommissionens anbefalinger til en styrket forebyggende indsats* den 21. april 2009. Sundheds- og Omsorgsudvalget orienteres om betænkningen, perspektiver for Københavns Kommune og den aktuelle debat.

INDSTILLING OG Beslutning

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen indstiller,

1. at Sundheds- og Omsorgsudvalget tager orienteringen til efterretning.

Problemstilling

Forebyggelseskommissionen har i sin betænkning fremsat 52 anbefalinger indenfor kost, rygning, alkohol og motion samt tidlig opsporing og indsats, børn og unge, arbejdspladsen samt viden og redskaber. Anbefalingerne handler dels om regulering, det vil sige strukturel forebyggelse og dels om forebyggende tilbud. 24 anbefalinger falder direkte indenfor det kommunale område. Ud fra et kommunalt synspunkt er det positivt, at anbefalingerne tydeliggør kommunens potentiale for at fremme borgernes sundhed. Hvis anbefalingerne skal implementeres i kommunerne, vil det være en væsentlig udfordring at sikre en tilstrækkelig økonomisk ramme. Herudover har der i forbindelse med offentliggørelsen af anbefalingerne været rejst en række diskussioner. Betænkningen følges op af en handlingsplan, der formuleres i samarbejde mellem staten, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening.

Løsning

Københavns Kommunes forebyggelses- og sundhedsfremmeindsats

Overordnet set er der god overensstemmelse med forebyggelses- og sundhedsfremmeindsatsen i Københavns Kommune og forebyggelseskommissionens anbefalinger. Københavns Kommune har tilbud indenfor områder som f.eks. motion, kost på recept og rygestopkurser, som løbende udvikles og kvalitetssikres. På andre områder som f.eks. sundhedsundervisning i grundskolen og faldforebyggelse er indsatser under planlægning eller udvikling. Desuden er der mere strukturelle anbefalinger, som Københavns Kommune ikke for indeværende løfter som f.eks. bevillingsnævnets mulighed for at reducere tilgængelighed til alkohol og alkoholpolitikker på skolerne. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er i gang med at ændre strategisk fokus i en mere strukturel retning for at gøre det sunde valg til det lette valg. Det indebærer blandt andet, at folkesundhedsopgaven udbredes til hele den kommunale opgaveportefølje for at udnytte hele kommunens folkesundhedspotentiale. En udbredelse af folkesundhedsopgaven handler grundlæggende om at udnytte sundhed, som middel til at løse øvrige kommunale opgaver eller skabe bedre resultater i opgaveopløsningen på andre kommunale områder. Det kan f.eks. være at bruge sundhed som et middel til beskæftigelse, at sikre tæt sammenhæng mellem alkoholbehandling og alkoholforebyggelse, at stille krav til udbuddet af sund mad i idrætsanlæggenes cafeterier, og at bruge bevillingsnævnets muligheder for at begrænse tilgængeligheden til alkohol for unge.

Relevante positioner for Københavns Kommune

Hvis Københavns Kommune skal udvide og fortsætte udviklingen af forebyggelses- og sundhedsfremmeindsatsen er følgende positioner i den nationale dagsorden relevante:

- Hvis folkesundheden skal forbedres, kræver det indsats nationalt og kommunalt indenfor både forebyggende tilbud og strukturel forebyggelse. Et væsentligt kommunalt synspunkt i relation til en national handlingsplan er, at planen skal medtænke kommunens muligheder for at løfte folkesundheden i alle kommunale opgaveområder, enten som mål i sig selv, som middel eller som afledt effekt.
- I forbindelse med opgave- og strukturreformen fik kommunerne overført ressourcer til borgerrettet forebyggelse og sundhedsfremme fra amterne. Undersøgelser har imidlertid peget på, at ressourcerne ikke er tilstrækkelige til at løse opgaven. Hvis Københavns Kommune skal realisere alle 24 anbefalinger er det nødvendigt at tilføre ressourcer til løsningen af forebyggelses- og sundhedsfremmeopgaven. Det er derfor ønskeligt, at Kommunernes Landsforening ved de kommende økonomiforhandlinger med regeringen tydeliggør behovet for, at kommunerne tilføres flere ressourcer til at løfte den borgerrettede forebyggelses- og sundhedsfremmeopgave.
- Forebyggelseskommissionen har i sin rapport tydeliggjort, at der er behov for fortsat at opbygge viden om forebyggelse, sundhedsfremme og folkesundhed, og at det er afgørende, at opbygning af viden sker i tæt samarbejde mellem forskning og praksis. Samtidig er der brug for samarbejde på nationalt niveau, så udbyttet af vidensopbygningen udbredes nationalt. Det gælder både organisatorisk og i forholdt til finansiering. Københavns Kommune er førende i forhold til vidensopbygning. Med kommissionens anbefalinger bør denne position søges fastholdt og udbygget.

Den offentlige debat i forlængelse af rapporten

I den offentlige debat har der været rejst en række temaer i forbindelse med offentliggørelsen. Debatten har især været fokuseret på, i hvor høj grad forebyggelsesindsatsen skal målrettes de dårligst stillede borgere, og i hvor høj grad den skal målrettes alle borgere, i hvor høj grad skal indsatsen baseres på tilbud til borgerne og i hvor høj grad på rammer for en sund livsstil. Markante synspunkter i debatten har desuden handlet om den enkeltes ret til et frit valg. Synspunkter på f.eks. hvornår samfundet må gribe ind i den enkeltes frie valg - er det fx legitimt, at samfundet griber ind overfor adfærd, der kan skade andre f.eks. passiv rygning? I hvor høj grad er det et frit valg, at børn og unge starter med at ryge? Er der overhovedet i øjeblikket et egentligt frit valg mellem sund og usund livsstil, og er der lige adgang til det frie valg?

Forebyggelseskommissionen har ikke behandlet emner af denne karakter i betænkningen, men har alene fået i opdrag at fokusere på indsatsernes omkostningseffektivitet og betydning for midlertidigheden samt have særligt fokus på mindre ressourcestærke grupper. Det må forventes, at en række af de rejste diskussioner vil udfoldes i forbindelse med den kommende udvikling af en national handlingsplan.

Økonomi

Ingen.

Videre proces

Sundheds- og Omsorgsudvalget orienteres om den nationale handleplan for forebyggelse, når denne foreligger. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vurderer løbende behovet for at orientere Sundheds- og Omsorgsudvalget om den nationale handleplan for forebyggelse.

Anne Mette Fugleholm

/Jette Jul Bruun

bilag

